

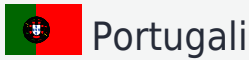
[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Siviilioikeudelliset Menettelyt](#) > [Tuomioistuinten Päätösten Tunnustaminen Ja Täytäntöönpano](#) > [Tuomioistuinratkaisun Täytäntöönpano](#) > Portugal

Tuomioistuinratkaisun täytäntöönpano

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mitä täytäntöönpano siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tarkoittaa?

Siviili- ja kauppaoikeuden alalla täytäntöönpano perustuu velkojan tai hakijan velallista tai vastaajaa vastaan nostamaan kanteeseen. Velkoja vaatii tuomioistuimessa kanteen avulla tietyn velvoitteen täyttämistä pakkokeinoin.

Täytäntöönpanolla voi olla kolme tarkoitusta: rahasaatavan maksaminen, irtaimen omaisuuden luovuttaminen tai positiivisen tai negatiivisen velvoitteen täyttäminen.

Täytäntöönpanossa voidaan noudattaa yleistä menettelyä (joka voi olla tavanomainen, summaarinen tai tapauskohtainen) tai erityismenettelyä.

Kaikki rahasaatavan maksamista koskevat täytäntöönpanoasiat käsitellään yleisessä tavanomaisessa menettelyssä, lukuun ottamatta jäljempänä mainittuja tapauksia, jotka käsitellään summaarisessa menettelyssä, ja elatusvaateiden täytäntöönpanoa, joka käsitellään erityismenettelyssä.

Summaarista menettelyä käytetään seuraaviin täytäntöönpanoperusteisiin perustuvassa rahasaatavan maksamista koskevassa täytäntöönpanossa:

- välimiesoikeuden tai tuomioistuimen ratkaisu tapauksessa, jota ei panna täytäntöön varsinaisen menettelyn yhteydessä;
- maksamismääräysvaatimus, johon on liitetty täytäntöönpanomääräys;
- tuomioistuimen ulkopuolinen erääntynyt rahamääräinen velvoite, jonka vakuutena on kiinnitys tai pantti;
- tuomioistuimen ulkopuolinen erääntynyt rahamääräinen velvoite, jonka arvo on enintään kaksi kertaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle asetetun rahamääräistä arvoa koskevan raja-arvon suuruinen.

Seuraavissa tapauksissa edellä mainittujen täytäntöönpanoperusteiden kohdalla ei voida soveltaa summaarista menettelyä, vaan on sovellettava tavanomaista menettelyä:

- Vaihtoehdoisen velvoitteen täytäntöönpano perustuu valintaan tai ehtoon.
- Täytäntöönpantava velvoite edellyttää realisointitoimia täytäntöönpanovaiheessa, eivätkä realisointitoimet perustu pelkkään matemaattiseen laskelmaan.
- Muu täytäntöönpanoperuste kuin tuomio koskee vain toista puolisoa, ja velkoja väittää täytäntöönpanohakemuksessa velan olevan molemmille puolisoille yhteinen.
- Täytäntöönpano koskee vain toissijaista velallista, joka ei ole luopunut oikeudestaan esittää päävelallisen suoritusta koskevia vaatimuksia.

Sekä irtaimen omaisuuden luovuttamisen että luontoissuorituksen (positiivisen velvoitteen) täytäntöönpanossa noudatetaan tapauskohtaisesti päätettävää yleistä menettelyä.

Irtaimen omaisuuden luovuttamista koskeva täytäntöönpano voidaan muuttaa rahasaatavan maksamista

koskevaksi täytäntöönpanoksi, jos irtain omaisuus, joka hakijan pitäisi saada, on kadonnut. Tällöin hakija voi vaatia vaatimansa omaisuuden arvon realisointia kyseisessä menettelyssä sekä luovuttamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon korvaamista.

Luontoissuorituksen täytäntöönpano voidaan muuttaa rahasaatavan maksamista koskevaksi täytäntöönpanoksi, jos hakija vaatii rahamääräistä maksua vahingonkorvauksena aiheutuneesta vahingosta.

Elatusvaateiden täytäntöönpanossa noudatetaan erityismenettelyä:

- Velkoja voi vaatia itselleen siirrettäväksi osaa velallisen tuloista, palkasta tai eläkkeistä tai velallisen omaisuudesta saatavia tuottoja tallettavaksi erääntyneiden ja erääntyvien elatusmaksujen maksamiseen. Siirtäminen ja tuoton tallettaminen tapahtuvat erillisinä varojen takavarikoinnista.
- Mikäli velkoja vaatii edellisessä kohdassa tarkoitettua tulojen, palkan tai eläkkeen siirtämistä, asia saatetaan sen tahon tietoon, joka vastaa näiden maksamisesta tai asiaa koskevien asiakirjojen käsittelystä, jotta siirrettävä määrä voidaan luovuttaa suoraan velkojalle.
- Mikäli velkoja vaatii omaisuudesta saatavan tuoton tallettamista, hänen on ilmoitettava, mitä omaisuutta tähän on käytettävä. Ulosottomies ohjaa tallettaviksi tuottoja sen verran kuin katsoo tarpeelliseksi erääntyneiden ja erääntyvien maksujen kattamiseen. Hän voi kuulla tässä velallista.
- Tiedoksianto velalliselle tapahtuu aina vasta varojen takavarikoinnin jälkeen. Täytäntöönpanon tai takavarikoinnin vastustaminen ei keskeytä täytäntöönpanoa.

Täytäntöönpanomenettelystä on säädetty Portugalin siviiliprosessilain (*Código de Processo Civil*) 550 ja 551 §:ssä (Menettelymuodot - Täytäntöönpanomenettely), 703-877 §:ssä (Täytäntöönpanomenettely) ja 933-937 §:ssä (Elatusapuvaateiden erityinen täytäntöönpanomenettely). Säännökset ovat saatavana portugalkiksi [täällä](#).

2 Mille viranomaisille täytäntöönpanoa koskeva toimivalta kuuluu?

Täytäntöönpanossa toimivaltaisia viranomaisia ovat tuomioistuimet ja ulosottomiehet (*agentes de execução*).

Varsinainen täytäntöönpano tapahtuu täytäntöönpanoa koskevassa tuomioistuinmenettelyssä. Tuomioistuimet ovat toimivaltaisia viranomaisia, joita ulosottomiehet avustavat. Tuomioistuinmenettelyn lisäksi laissa säädetään tuomioistuimen ulkopuolisesta täytäntöönpanoa edeltävästä vapaaehtoisesta menettelystä (*procedimento extrajudicial pré executivo*), jota velkoja voi käyttää tietyin edellytyksin. Tässä menettelyssä toimivaltaisia viranomaisia ovat ulosottomiehet.

Täytäntöönpanoa koskeva tuomioistuinmenettely

Täytäntöönpano alkaa täytäntöönpanohakemuksen esittämisestä tuomioistuimelle. Täytäntöönpanohakemuksen malli ja esittämisohteet sisältyvät 29. elokuuta 2013 annettuun hallituksen määräykseen (*Portaria do Governo*) nro 282/2013, jossa säädetään siviilioikeudellisten täytäntöönpanomenettelyjen eri näkökohdista (sellaisena kuin se on muutettuna tämän tietosivun päivittämisen aikaan 12. lokakuuta 2020 annetulla määräyksellä nro 239/2020). Määräys on saatavana portugalkiksi [täällä](#).

Hakijan käyttöön tarkoitettujen lomakkeiden lisäksi täytäntöönpanoasioita varten, joissa asianajajan, auskultoivan asianajajan tai toimistoasianajajan käyttö ei ole pakollista, ovat saatavana [CITIUS-portaalissa](#).

- [Täytäntöönpanohakemus](#)
- [Tuomion täytäntöönpanoa koskeva hakemus](#)

Hakijan on nimettävä ulosottomies. Jos hakija ei näin tee, tuomioistuimen kirjaamo nimeää ulosottomiehen automaattisesti ja sattumanvaraisesti. Laissa säädettyissä poikkeustapauksissa ulosottomiehen tehtäviä voi hoitaa tuomioistuimen virkamies.

Yleensä toimivalta jakautuu tuomioistuimen ja ulosottomiehen välillä seuraavasti:

- Ulosottomies toteuttaa kaikki täytäntöönpanomenettelyn toimenpiteet, jotka eivät kuulu kirjaamon tai tuomarin vastuulle. Ulosottomiehen tehtäviin kuuluu haasteiden, asiakirjojen ja ilmoitusten tiedoksianto, tiedonhaku tietokannoista, ulosotot ja niiden kirjaaminen, realisointitoimet ja maksut.
- Vaikka tuomiota ei annettaisi, ulosottomiehen on varmistettava menettelystä seuraavien toimien asianmukainen toteuttaminen.

- Tuomioistuimen kirjaamon tehtäviin kuuluu laissa nimenomaisesti säädettyjen tehtävien lisäksi huolehtia menettelyn asiakirjoista, toimista ja menettelyn kulusta sekä panna täytäntöön tuomioistuimen määräykset niin alkuvaiheessa kuin oikeudenkäynnin aikaisissa menettelyissä ja välitoimissa. Haastetiedoksiannon toimittaminen on kuitenkin ulosottomiehen tehtävä.
- Tuomioistuimen kirjaamon on myös annettava viran puolesta ulosottomiehelle tieto täytäntöönpanon yhteydessä vireillä olevista menettelyistä tai välitoimista sekä siinä toteutetuista toimista, jotka voivat vaikuttaa täytäntöönpanoasiaan.

Erityisesti:

Tuomarin tehtävänä on

- päättää tarvittaessa, haastetaanko vastaaja oikeuteen vai ei;
- ratkaista täytäntöönpanon ja takavarikon vastustaminen sekä tarkastaa saatavat ja asettaa ne etuoikeusjärjestykseen kolmen kuukauden kuluessa vastustuksesta tai saatavien vaatimisesta;
- ratkaista toimia koskevat vaatimukset ja ulosottomiehen päätöksiä koskevat muutoksenhaut (tähän tuomarin ratkaisuun ei voi hakea enää muutosta);
- ratkaista muut ulosottomiehen, asianosaisten tai väliintulijoina olevien kolmansien osapuolten esille ottamat kysymykset.

Ulosottomiehen tehtävänä on

- suorittaa tarvittavat toimet täytäntöönpanoperusteen sääntöjenmukaisuuden tutkimiseksi sekä hakea tietoja ulosmittausrekisteristä ja sähköisistä tietojärjestelmistä ulosmittauskelpoisen omaisuuden selvittämiseksi;
- antaa asia tiedoksi velalliselle myös silloin, kun tiedoksiantoon kuuluu ulosmitattavasta omaisuudesta ilmoittaminen eikä ulosmittauskelpoista omaisuutta ole yksilöity;
- suorittaa ulosmittaus ja tiedoksiannot, jotka suoritetaan ulosmittauksen jälkeen;
- suorittaa myynti, realisointi ja maksu.

Portugalissa vireille tulevilla täytäntöönpanoissa asiasisältöön perustuva toimivalta jakautuu tuomioistuinten välillä seuraavasti:

(26. elokuuta 2013 annetun lain nro 62/2013 111–131 §; laki on saatavana portugalkiksi [täällä](#)):

- Alioikeuden keskusosaston (*Instância Central do Tribunal de Comarca*) täytäntöönpanojaostot ovat toimivaltaisia siviilioikeudellisiin asioihin liittyvissä täytäntöönpanomenettelyissä lukuun ottamatta seuraavia tapauksia: kun täytäntöönpano on annettu immateriaalioikeuksien tuomioistuimen, kilpailu-, sääntely- ja valvontaviranomaisia valvovan tuomioistuimen, merituomioistuimen, perheoikeudellisia asioita ja alaikäisiin liittyviä asioita käsittelevien jaostojen, työoikeuden jaostojen tai kauppaoikeuden jaostojen tehtäväksi tai kun kyseessä on sellaisen rikosoikeuden jaoston antaman tuomion täytäntöönpano, jota ei rikosprosessilain mukaan voida käsitellä riita-asioiden jaostossa.
- Kun täytäntöönpanojaostoa tai muuta toimivaltaista jaostoa tai erityistuomioistuinta ei ole, toimivaltaisia ovat alioikeuden yleisten asioiden paikallisjaostot (*Instância Local do Tribunal de Comarca*) (tai riita-asioiden jaosto).

Portugalilaisten tuomioistuinten alueellinen toimivalta täytäntöönpanomenettelyissä on seuraava (siviiliprosessilain 85–90 §; laki on saatavana portugalkiksi [täällä](#)):

- Pääsääntöisesti täytäntöönpanoon toimivaltainen tuomioistuin on vastaajan kotipaikan tuomioistuin, ellei erityislain säännöksistä tai jäljempänä luetelluista säännöistä muuta ilmene.
- Hakija voi valita sen paikan tuomioistuimen, jossa velvoite olisi määrä täyttää, jos vastaaja on oikeushenkilö tai jos hakijan kotipaikka sijaitsee Lissabonin tai Porton suurkaupunkialueella ja vastaajan kotipaikka on samalla suurkaupunkialueella.
- Jos täytäntöönpanon tavoitteena on toteuttaa esineen luovutus tai velan perintä reaali- tai luovutusta vastaan, toimivaltaisia ovat vastaavasti ne tuomioistuimet, joiden alueella esine tai luovutuksen kohteena oleva omaisuus sijaitsee.
- Kun toimivaltainen tuomioistuin olisi normaalisti velallisen kotipaikan tuomioistuin, mutta velallisella ei ole kotipaikkaa vaan ainoastaan omaisuutta Portugalissa, täytäntöönpanovalta on sen paikkakunnan tuomioistuimella, jonka alueella omaisuus sijaitsee.

- Myös seuraavissa tapauksissa toimivalta on sen paikkakunnan tuomioistuimella, jonka alueella täytäntöönpanon kohteena oleva omaisuus sijaitsee: kun täytäntöönpanoa on haettava portugalilaiselta tuomioistuimelta, koska kyseessä on sellaisten yhteisöjen tai muiden oikeushenkilöiden perustamisen/purkamisen pätevyys, joiden kotipaikka on Portugalissa, tai tällaisen yhteisön tai muun oikeushenkilön elimen tekemän päätöksen pätevyys, eikä kyseessä ole yksikään edellä olevissa eikä seuraavissa täytäntöönpanoon sovellettavissa säännöissä tarkoitetuista tilanteista.
- Pällekkäisen täytäntöönpanon tilanteissa, joissa alueellinen toimivalta kuuluu useammalle eri tuomioistuimelle, toimivaltainen on velallisen kotipaikan tuomioistuin.
- Kun täytäntöön pantavana on portugalilaisen tuomioistuimen ratkaisu, täytäntöönpanoa haetaan siinä menettelyssä, jossa ratkaisu on annettu, ja se merkitään pääasian oikeudenkäyntiasiakirjoihin. Jos ratkaisuun haetaan muutosta ylemmässä oikeusasteessa, täytäntöönpano merkitään muutoksenhaun oikeudenkäyntiasiakirjoihin. Jos täytäntöönpanoon toimivaltainen on täytäntöönpanoon erikoistunut jaosto, sille on toimitettava kiireellisesti jäljennös tuomiosta, täytäntöönpanon vireille panneesta vaatimuksesta ja liiteasiakirjoista.
- Jos ratkaisun ovat antaneet välimiehet Portugalin alueella käydyssä välimiesmenettelyssä, täytäntöönpanossa toimivaltainen elin on sen paikan alioikeus, jossa välimiesmenettely käytiin.
- Jos kante on nostettu ylioikeudessa tai korkeimmassa oikeudessa (*Supremo Tribunal de Justiça*), täytäntöönpanotoimivalta on vastaajan kotipaikan tuomioistuimella.
- Kun kyseessä on oikeudenkäyntikulujen, sakkojen tai oikeuden väärinkäytöstä johtuvien korvausten perintä, toimivaltainen on se tuomioistuin, jossa käydyssä menettelyssä asiaankuuluva kulu tai maksu on annettu tiedoksi. Oikeudenkäyntikulujen, sakkojen tai korvausten perintä liitetään pääasiaan.
- Kun oikeudenkäyntikuluista, sakosta tai korvauksesta on määrännyt ylioikeus tai korkein oikeus, perinnän täytäntöönpano tapahtuu sen alueen toimivaltaisessa alioikeudessa, jossa asia on käsitelty.
- Ulkomaisen tuomioistuimen antaman tuomion täytäntöönpanossa, myös eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen kohdalla, toimivalta on vastaajan kotipaikan tuomioistuimella.

Tuomioistuimen ulkopuolinen täytäntöönpanoa edeltävä menettely

Velallinen voi valita tuomioistuinmenettelyn sijaan tuomioistuinmenettelyä edeltävän hallinnollisen menettelyn, jota kutsutaan nimellä PEPEX (*procedimento extrajudicial pré-executivo*).

Tässä menettelyssä toimivalta toimien toteuttamiseen on ulosottomiehellä.

PEPEX-menettelyä voidaan käyttää seuraavissa tapauksissa: kansalliset täytäntöönpanokelpoiset päätökset; muut kansalliset täytäntöönpanoperusteet; ulkomaiset täytäntöönpanokelpoiset päätökset; päätökset, joiden täytäntöönpanokelpoisuus johtuu EU:n lainsäädännöstä tai Portugalia sitovista kansainvälisistä sopimuksista tai yleissopimuksista, ja eurooppalaiset täytäntöönpanoperusteet. Kaikissa näissä tapauksissa on molempien seuraavien perusteiden täytyttävä:

- Velallisella on hallussaan täytäntöönpanoperuste, joka täyttää rahasaatavan maksamisessa sovellettavan yleisen summaarisen täytäntöönpanomenettelyn edellytykset.
- Hakijalla ja vastaajalla on verotunnus Portugalissa riippumatta heidän kansallisuudestaan tai asuinpaikastaan.

Ulosottomiehet tutkivat varallisuuden ja omaisuudesta saatavat tuotot velallisen verotunnuksen perusteella. Tietoja voi hakea vain kansallisista tietokannoista (ei muiden jäsenvaltioiden tietokannoista). Portugalin lainsäädännön mukaan sekä ulkomaisilla oikeushenkilöillä että luonnollisilla henkilöillä on mahdollisuus hakea verotunnusta vaikka eivät harjoittaisi toimintaa Portugalissa tai edes asuisi siellä.

PEPEX on tuomioistuinmenettelyä edullisempi nopea sähköinen menettely. Velkoja voi tehdä sähköisen [täytäntöönpanohakemuksen](#) itse verkossa.

Hakemuksen jättäminen tapahtuu vero- ja tulliviranomaisen portaalissa henkilökohtaisella turvatunnuksella tai henkilökortin sähköisellä varmenteella.

Jos velkoja käyttää asianajajaa, asianajajat ja toimistoasianajajat voivat käyttää sähköistä palvelua oman asianajajaliittonsa myöntämällä sähköisellä varmenteella.

Kun hakemus on esitetty, se ohjataan automaattisesti jollekin ulosottomiehistä. Velkoja saa nopeasti (yleensä

viiden päivän kuluessa hakemuksen jättämisestä) tiedon siitä, onko saatavan takaisin perimiseen todellisia mahdollisuuksia, tai todistuksen saatavan perintäkelpottomuudesta verotusta varten. Tuomioistuinmenettelyä ei tarvita.

Tämän menettelyn päätarkoituksena on, että maksu suoritettaisiin vapaaehtoisesti. PEPEX-menettelyssä ei voida suorittaa ulosmittausta eikä takavarikointia. Niitä varten PEPEX-menettely on muutettava täytäntöönpanomenettelyksi.

Velallinen voi suorittaa maksun PEPEX-menettelyn aikana vapaaehtoisesti tai tehdä maksusopimuksen velkojan kanssa.

Jos hakija valitsee tiedoksiannon vastaajalle, ulosottomies suorittaa tiedoksiannon henkilökohtaisesti.

Jos menettely on annettu velalliselle tiedoksi pätevällä tavalla eikä velallinen tee mitään, velallisen nimi kirjataan julkiseen velallisten luetteloon ja velkojalle voidaan näin antaa edellä mainittu todistus saatavan perintäkelpottomuudesta oikeudellisia ja verotuksellisia seurauksia varten. Kun saatava on aikanaan maksettu kokonaan, tilanne palautuu ennalleen. Velkoja poistetaan kyseisestä luettelosta ja asiasta ilmoitetaan veroviranomaiselle.

Asianosaiset voivat pyytää PEPEX-menettelyssä tuomarin väliintuloa. Hakija voi muuttaa PEPEX-menettelyn täytäntöönpanomenettelyksi, ellei maksua suoriteta vapaaehtoisesti. Vastaaja voi puolestaan vastustaa PEPEX-menettelyä.

Kulujen osalta PEPEX on edullisempi kuin tuomioistuinmenettely. Vain 51,00 euron suuruisella maksulla, johon lisätään arvonlisävero, velkoja pystyy saatavansa määrästä riippumatta selvittämään, onko saatava perittävässä. Jos saatava saadaan perittyä, voivat kulut olla tapauskohtaisesti suuremmat kuin 51,00 euroa.

Lisäksi velkoja vapautetaan tuomioistuinmaksusta, kun PEPEX-menettely muutetaan täytäntöönpanomenettelyksi.

PEPEX-menettelystä säädetään 30. toukokuuta 2014 annetussa laissa (*Lei*) nro 32/2014, joka on saatavana portugaliaksi [täällä](#). Sitä koskevat tarkemmat säännöt sisältyvät 14. marraskuuta 2014 annettuun määräykseen nro 233/2014, joka on saatavana portugaliaksi täällä: [Pepex-määräys](#).

3 Millä edellytyksillä päätös täytäntöönpanosta voidaan antaa?

3.1 Menettely

Kaikkien täytäntöönpanotoimien lähtökohtana on täytäntöönpanoperuste, jossa määritetään täytäntöönpanotoimen tavoite ja rajat. Täytäntöönpanoperusteen katsotaan käsittävän myös maksuveloitteeseen liittyvät lakisääteisen korkokannan mukaiset viivästyskorot.

Ratkaisut ovat täytäntöönpanokelpoisia, ja täytäntöönpanoperuste voidaan antaa seuraavin edellytyksin:

a) Tuomioistuinten tuomiot

- Tuomio katsotaan täytäntöönpanoperusteeksi, kun se tulee lainvoimaiseksi, ellei tuomiota koskevalla muutoksenhaulla ole lykkäävää vaikutusta.
- Tuomioita vastaavalla tavalla täytäntöönpanokelpoisia ovat määräykset ja kaikki muut oikeusviranomaisen päätökset ja toimet, joissa edellytetään tietyn velvollisuuden täyttämistä. Väliytustuomioistuimen päätökset ovat täytäntöönpanokelpoisia samoin ehdoin kuin yleisten tuomioistuinten päätökset.
- Rajoittamatta perussopimusten, yleissopimusten, unionin lainsäädännön ja erityisten lakien säännösten soveltamista, ulkomaisten tuomioistuinten tai välimiesten antamat tuomiot voivat olla täytäntöönpanoperusteena vasta sen jälkeen kun toimivaltainen portugalilainen tuomioistuin on tarkistanut ja vahvistanut ne.
- Ulkomailla annetut täytäntöönpanoperusteet ovat täytäntöönpanokelpoisia ilman portugalilaisen tuomioistuimen suorittamaa tarkistamista.

b) Notaarien tai muiden valtuutettujen yhteisöjen tai ammattilaisten laatimat tai vahvistamat asiakirjat, joissa

asetetaan tai tunnustetaan jokin velvollisuus

- Täytäntöönpanoperusteena voidaan käyttää notaarien tai muiden valtuutettujen yhteisöjen tai ammattilaisten laatimia tai vahvistamia asiakirjoja, joissa sovitaan tulevista suoritteista tai asetetaan velvollisuuksia. Edellytyksenä on, että kyseisiin asiakirjoihin sisältyvien ehtojen mukaisesti laaditussa asiakirjassa tai (jos tällaisia ehtoja ei ole) sellaisenaan täytäntöönpanokelpoisessa asiakirjassa on näyttöä siitä, että jokin suorite on toteutettu liiketoimen tekemiseksi tai jokin velvollisuus on asetettu osapuolten välisessä sopimuksessa.
- Toisen puolesta allekirjoitettu asiakirja on täytäntöönpanokelpoinen ainoastaan silloin, kun allekirjoitus on notaarin tai muiden valtuutettujen yhteisöjen tai ammattilaisten vahvistama.

c) Velkasitoumukset (myös käsin kirjoitetut), jos kyseessä olevan suhteen osoittavat tosiseikat sisältyvät kyseiseen asiakirjaan tai esitetään täytäntöönpanohakemuksessa

- Velkasitoumuksia ovat esimerkiksi sekkit, vekselit ja velkakirjat.

d) Asiakirjat, joiden täytäntöönpanokelpoisuus perustuu erityismääräykseen

- Esimerkiksi maksamismääräykset, joihin on liitetty täytäntöönpanoperuste, ja asunto-osakeyhtiöiden kokousten pöytäkirjat.

3.2 Tärkeimmät edellytykset

Saatavat

Täytäntöönpanotavan saatavan on oltava vahvistettu, eräännytynyt ja nettomääräinen. Jos se ei käy tällaisena ilmi täytäntöönpanoperusteesta, alkaa täytäntöönpano toimilla, joilla pyritään määrittelemään velvoite vahvistettuna, eräänntyneenä ja nettomääräisenä.

Velkoja

Täytäntöönpanoa hakee henkilö, joka on nimetty täytäntöönpanoperusteessa velkojaksi. Jos täytäntöönpanoperuste on osoitettu asiakirjan haltijalle, tämän on haettava täytäntöönpanoa.

Jos oikeus tai velvollisuus on siirtynyt perintönä, täytäntöönpano on suoritettava niiden henkilöiden perillisten kesken, jotka on nimetty täytäntöönpanoperusteessa velkojaksi ja velalliseksi. Perintönä siirtymisen vahvistavat tosiasiat on esitettävä täytäntöönpanovaatimuksessa.

Velallinen

Täytäntöönpanoa haetaan sitä henkilöä vastaan, joka on nimetty täytäntöönpanoperusteessa velalliseksi.

Velallisen omaisuus ulosmitataan, vaikka se olisi jostain syystä kolmannen osapuolen hallussa. Kolmannella osapuolella on kuitenkin laillinen oikeus vastustaa täytäntöönpanoa.

Kun velan reaalivakuutena on kolmannen osapuolen omaisuutta, velka peritään suoraan tältä kolmannelta osapuolelta, jos velkoja vaatii oikeuttaan vakuuteen. Vaateet voidaan kuitenkin kohdistaa myös suoraan velalliseen.

Kun täytäntöönpano on kohdistunut ainoastaan kolmanteen osapuoleen ja tämän reaalivakuutena oleva rasiitettu omaisuus todetaan riittämättömäksi, kantaja voi vaatia samassa oikeusprosessissa täytäntöönpanotoimien jatkamista velallista vastaan, kunnes velka on maksettu kokonaisuudessaan. Jos rasiitettu omaisuus kuuluu velalliselle mutta on kolmannen osapuolen hallussa, voidaan kolmas osapuoli haastaa oikeuteen yhdessä velallisen kanssa.

Jos täytäntöönpanoa on haettu toissijaista velallista vastaan, tämän toissijaisen velallisen omaisuutta ei voida ulosmitata ennen kuin päävelallisen koko omaisuus on ulosmitattu, jos toissijainen velallinen vetoaa perustelluista syistä oikeuteensa esittää päävelallisen suoritusta koskevia vaatimuksia täytäntöönpanon vastustamiselle asetetun määräjän kuluessa.

Jos aviopuolisoiden yhteistä omaisuutta ulosmitataan täytäntöönpanoasiassa, joka koskee vain toista puolisoa,

silloin kun velallisella ei ole riittävästi omaisuutta, ulosottovelallisen puolisoa kehoitetaan hakemaan omaisuuden ositusta tai liittämään hakemukseen todistus siitä, että ositushakemus on vireillä. Jos näin ei menetellä, täytäntöönpano kohdistuu yhteiseen omaisuuteen.

Jos täytäntöönpano kohdistuu ainoastaan toiseen puolisoon, velkoja voi vaatia perustellusta syystä sen toteutusta, että muussa täytäntöönpanoperusteessa kuin tuomioissa mainittu velka on yhteinen. Tällöin ulosottovelallisen puolisoa kehoitetaan ilmoittamaan, hyväksyykö hän sen, että velka on yhteinen esitetyistä syistä. Jos vastausta ei anneta, velka katsotaan yhteiseksi. Asiasta on kuitenkin mahdollisuus valittaa.

Kun täytäntöönpanon kohteena on yksi tai useampi erillisen omaisuusmassan tai jakamattoman omaisuuden yhteisomistajista, yhteisessä omistuksessa olevaa omaisuutta tai sen osia taikka jakamattoman omaisuuden osia ei saa ulosmitata.

Kun täytäntöönpanon kohteena on velallisen perijä, vain kyseiseltä velalliselta perittyä omaisuutta voidaan ulosmitata. Jos ulosmittaus koskee muuta omaisuutta, velallinen voi pyytää ulosottomiestä keskeyttämään ulosmittauksen ja ilmoittaa, mikä hänen hallussaan olevasta omaisuudesta kuuluu perintöön. Hakemus voidaan hyväksyä, jos velkojaa on kuultu eikä tämä vastusta sitä. Jos velkoja vastustaa ulosmittauksen keskeyttämistä, velallinen voi saada keskeyttämiss päätöksen ainoastaan silloin, kun perintö on hyväksytty yksinkertaisesti (pesänselvitystä aloittamatta) ja kun hän osoittaa tuomarille, että

a) ulosmitattu omaisuus ei ole osa perintöä,

b) hän ei ole saanut muuta perintöä kuin jo ilmoittamansa omaisuuden tai, jos hän on saanut muuta omaisuutta, se on käytetty perinnöstä aiheutuneiden kustannusten kattamiseen.

Tämän järjestelyn perustana ovat lainsäädännökset esitetään edellä kysymykseen 1 annetussa vastauksessa.

4 Täytäntöönpanotoimien tarkoitus ja luonne

Tärkeimmät täytäntöönpanotoimet ovat seuraavat:

- ulosmittaus
- myynti
- maksu
- irtaimen omaisuuden luovutus
- luontoissuorituksen teettäminen toisella velallisen kustannuksella.

Näitä tärkeimpiä täytäntöönpanotoimia ennen tai niiden jälkeen voidaan toteuttaa muita täytäntöönpanon käytännön toteutukseen tarvittavia toimia (esimerkiksi luontoissuorituksen valinta, kun velvoite on vaihtoehtoinen; täytäntöönpanotavan velvoitteen edellyttämän tietyn edellytyksen täyttymisen tai luontoissuorituksen toteutuksen osoittaminen; täytäntöönpanotavan velvoitteen realisointi, jos velvoite ei ole likvidi; toisella teetettävän vaihdettavissa olevan luontoissuorituksen kustannusten arviointi; edeltävät selvitykset ulosmitattavan omaisuuden sijainnin määrittämiseksi ja erittelemiseksi; ulosottorekisteröinti; ulosmitatun omaisuuden talletus; ulosmitatun omaisuuden myynnistä ilmoittaminen; myynnistä ilmoittaminen rekisterinpitäjälle).

Täytäntöönpanotoimen valinta riippuu täytäntöönpanon tarkoituksesta, joka voi olla rahasaatavan maksaminen, irtaimen omaisuuden luovuttaminen tai luontoissuorituksen toteuttaminen.

Rahasaatavan maksua täytäntöön pantaessa tähän tarkoitukseen sopivimpia täytäntöönpanotoimia ovat ulosmittaus, myynti ja maksu.

Irtaimen omaisuuden luovutusta täytäntöön pantaessa sopivin täytäntöönpanotoimi on se, että ulosottomies luovuttaa irtaimen omaisuuden velkojalle. Jos irtainta omaisuutta, joka velkojan pitäisi saada, ei löydy, velkoja voi muuttaa menettelyn rahasaatavan maksamista koskevaksi täytäntöönpanoksi. Tällöin velkoja voi vaatia irtaimen omaisuuden arvon realisointia ja luovuttamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon korvausta.

Luontoissuorituksen täytäntöönpanoon sopii kaksi vaihtoehtoista täytäntöönpanotoimea: joko luontoissuorituksen teettäminen toisella velallisen kustannuksella, jos luontoissuoritus on vaihdettavissa toiseen

suoritukseen (lisätään viivästyksestä johtuva korvaus), tai vahingonkorvauksen maksaminen, jos luontoissuoritus ei ole vaihdettavissa toiseen suoritukseen (voidaan lisätä uhkasakko). Jos velkoja vaatii vahingonkorvausta, toimi muuttuu rahasaatavan maksamista koskeväksi täytäntöönpanoksi.

4.1 Minkä tyyppinen varallisuus voi olla täytäntöönpanon kohteena?

Täytäntöönpanon kohteena voivat olla kaikki ulosmitattavissa olevat velallisen varat.

Täytäntöönpano voi ulottua kolmannen varoihin, jos ne on kiinnitetty lainan vakuudeksi tai ne ovat olleet velkojalle haitallisen toimen kohteena ja velkoja on riitauttanut kyseisen toimen onnistuneesti.

Ulosmitata voidaan vain sellaista omaisuutta ja sellaisia oikeuksia, jotka ovat rahallisesti arvioitavissa. Kyseeseen ei siis tule omaisuus, jota ei voi realisoida.

Edellä mainittujen sääntöjen osalta täytäntöönpanon kohteena voivat olla seuraavat varat:

- kiinteistöt
- irtain omaisuus
- saamiset
- velkasitoumukset
- oikeudet
- osto-oikeudet
- pankkitalletukset
- palkkiot tai palkkatulot
- jakamaton omaisuus
- yritysten osakkeet
- liikeyritykset.

4.2 Mitä vaikutuksia täytäntöönpanotoimilla on?

Ulosmittauksen vaikutukset

- Laissa erikseen säädettyjä tapauksia lukuun ottamatta velkoja saa ulosmittauksen vaikutuksesta oikeuden saada maksun ennen ketään muuta velkojaa, jolla ei ole aikaisempaa reaalivakuutta.
- Jos kaikki velallisen omaisuus on takavarikoitu tätä ennen, ulosmittauksen aiemmuuspäiväksi katsotaan takavarikointipäivä.
- Sen estämättä, mitä rekisteröintiä koskevissa säännöissä määrätään, ulosmitatun omaisuuden käyttöönottoa, rasitteita tai vuokrausta koskeviin toimiin ei voi vedota täytäntöönpanoa vastaan.
- Täytäntöönpanoa vastaan ei voida vedota myöskään siihen syyhyn, että velallisen saatavan ulosmittauksen jälkeen ilmenee, että kyseinen saatava on lakannut olemasta ulosmittausvelallisen tai kyseisen saatavan velallisen tahdosta johtuvasta syystä.
- Erääntymättömien vuokratulojen vapauttamiseen tai lakkaamiseen ennen ulosmittausta ei voida vedota täytäntöönpanon hakijaa vastaan, kun vuokratulot koskevat ajanjaksoja, jotka eivät ole päättyneet ulosmittaushetkellä.
- Jos ulosmitattu omaisuus katoaa, vaihtaa omistajaa tai sen arvo laskee ja kolmansille maksettava vahingonkorvaus tulee kyseeseen missä tahansa näistä tilanteista, täytäntöönpanon hakija säilyttää kyseisiin saataviin tai vahingonkorvauksena maksettuihin määriin saman oikeuden kuin asianomaiseen irtaimeen omaisuuteen.

Myyntin vaikutukset

- Täytäntöönpanossa tapahtuva myynti siirtää ostajalle ulosmittausvelallisella olleet oikeudet myytyyn irtaimeen omaisuuteen.
- Omaisuus siirretään ilman siihen kohdistuneita vakuusoikeuksia ja muita esineoikeuksia, joita ei ole kirjattu rekisteriin ennen takavarikointia, ulosmittausta tai vakuuden asettamista, lukuun ottamatta aiemmin syntyneitä oikeuksia, jotka tuottavat vaikutuksia suhteessa kolmansiin rekisteröinnistä riippumatta.
- Edellä mainitut kolmansien oikeudet, jotka vanhentuvat, siirtyvät asianomaisen irtaimen omaisuuden myynnin yhteydessä.

Maksun vaikutukset

- Täytäntöönpano päättyy maksuun.
- Maksu voidaan suorittaa antamalla rahaa, siirtämällä velkojalle varoja, tallettamalla omaisuudesta saatavia tuottoja tai maksamalla velka luontoissuorituksina velkojan ja velallisen välisen sopimuksen nojalla.

Irtaimen omaisuuden luovuttamisen vaikutukset

- Irtaimen omaisuuden luovuttamiseen sovelletaan toissijaisesti ulosmittauksen toteuttamista koskevia säännöksiä tarvittavin muutoksin. Jos vastaaja ei luovuta irtainta omaisuutta vapaaehtoisesti, suoritetaan nouto ja muita tarvittavia toimia.
- Luovutettavana voi olla myös valtion, muiden julkisoikeudellisten oikeushenkilöiden, julkisista rakennusurakoista tai julkisen palvelun velvoitteista vastaavien yhteisöjen tai yleishyödyllistä tehtävää hoitavien oikeushenkilöiden omaisuus.
- Kun kyseessä on lukumäärän, painon tai mitan perusteella määritettävä irtain omaisuus, ulosottomies määrää, että tarvittavat toimenpiteet ja asianmukaisen määrän luovuttaminen velkojalle tehdään ulosottomiehen itsensä läsnä ollessa.
- Kun kyseessä on kiinteä omaisuus, ulosottomies siirtää sen velkojan omistukseen ja antaa velkojalle asiakirjat ja avaimet, jos tällaiset ovat olemassa. Ulosottomies ilmoittaa velalliselle, vuokralaisille ja mahdollisille muille omaisuuden haltijoille omistuksen siirtymisestä velkojalle.
- Jos irtain omaisuus on yhteisomistuksessa, velkojasta tulee oman osansa omistaja.
- Jos kyseessä on velallisen pääasiallinen asuinpaikka ja velallisella on vakavia vaikeuksia muuttaa, ulosottomies ilmoittaa asiasta etukäteen kunnan elimiin ja toimivaltaisiin avustaviin yksikköihin.
- Jos kyseessä on velallisen pääasiallinen asuinpaikka, joka on vuokrattu, ulosottomies lykkää luovutusta, jos lääkärintodistuksella, johon on merkitty täytäntöönpanon lykkäämiseen tarvittava aika, osoitetaan toimen asettavan asuinpaikassa olevan henkilön hengenvaaraan vakavan sairauden vuoksi.

Luontoissuorituksen toteuttamisen vaikutukset

- Jos hakija valitsee luontoissuorituksen teettämisen toisella, on nimettävä asiantuntija arvioimaan luontoissuorituksen kustannukset.
- Arvioinnin jälkeen tarvittava omaisuus ulosmitataan kyseisen summan maksamiseksi, ja sitten täytäntöönpanomenettely käydään loppuun rahasaatavan maksamista koskevana menettelyinä.
- Jos velallisella on velvollisuus pidättäytyä jostain toimesta, mutta hän toteuttaa toimen tästä huolimatta, velkojalla on oikeus vaatia, että rakennustyö - jos tällainen on tehty - puretaan sen osapuolen kustannuksella, jolla oli velvollisuus jättää rakennustyö tekemättä.
- Kyseinen oikeus lakkaa ja ainoastaan oikeus yleisiin korvauksiin säilyy, jos purkamisesta aiheutuisi velalliselle huomattavasti suurempi vahinko kuin mikä on aiheutunut velkojalle.

4.3 Mikä on täytäntöönpanotoimien voimassaoloaika?

Myynti, maksu, irtaimen omaisuuden luovutus ja luontoissuoritus ovat täytäntöönpanotoimia, joilla ei toteuttamisensa jälkeen ole voimassaoloaikaa. Sama koskee ulosmittausta, joskin rekisteröintiä edellyttävän omaisuuden ulosmittauksen osalta tähän liittyy seuraava erityispiirre.

Kun ulosmittaus koskee rekisteröintiä edellyttävää kiinteää tai irtainta omaisuutta, ulosottomiehen on huolehdittava ulosmittauksen pakollisesta merkitsemisestä rekisteriin. Tietyissä laissa nimenomaisesti säädetyissä tapauksissa ulosmittaus on rekisteröitävä väliaikaiseksi. Kun näin tapahtuu, väliaikainen rekisterimerkintä vanhenee, ellei se muutu lopulliseksi tai ellei sitä uusita sen voimassaoloaikana. Kun rekisteröintiä edellyttävän omaisuuden ulosmittaus merkitään rekisteriin väliaikaiseksi, ulosottomiehen on siis muutettava se lopulliseksi, jos tästä on tullut tällä välin mahdollista, tai uusittava rekisteröinti tarpeelliseksi katsotuksi ajaksi.

Aloitettu täytäntöönpano voi vielä lakata velallisen omaisuuden sijainnin selvittämistä koskevien edeltävien toimenpiteiden aikana ennen maksuvaiheeseen ehtimistä, jos nämä toimenpiteet ovat tuloksettomia, sen jälkeen kun kyseisessä tapauksessa ja menettelymuodossa sovellettavat siviiliprosessilainsäädännön mukaiset tietyt määräajat ovat päättyneet.

Tämän järjestelyn perustana ovat lainsäädännökset esitetään edellä kysymykseen 1 annetussa vastauksessa.

5 Voiko täytäntöönpanopäätökseen hakea muutosta?

Laajassa merkityksessään sana ”muutoksenhaku” kattaa täytäntöönpanon ja ulosmittauksen vastustamisen sekä varsinaisen muutoksenhaun.

Täytäntöönpanon vastustaminen

Velallinen voi vastustaa täytäntöönpanoa vetoamalla täytäntöönpanon lainvastaisuuteen tai kiistämällä asianomaisen velan olemassaolon 20 vuorokauden kuluessa täytäntöönpanon tiedoksiannosta.

Portugalia sitovien kansainvälisten sopimusten määräyksiä ja EU-lainsäädäntöä sovelletaan ensisijaisesti, mutta Portugalin lainsäädännön mukaisesti täytäntöönpanon vastustamisen perusteet vaihtelevat sen mukaan, koskeeko täytäntöönpano tuomiota (tiukemmat), välimiesoikeuden ratkaisua (hieman löyhemmät) vai muuta täytäntöönpanoperustetta (vielä löyhemmät).

Jos täytäntöönpano perustuu tuomioon, sitä voidaan vastustaa jollakin seuraavista perusteista:

- Täytäntöönpanoperustetta ei ole olemassa tai peruste ei ole täytäntöönpanokelpoinen.
- Menettelyssä tai muutoksenhaussa on tapahtunut virhe tai muutoksenhaku ei vastaa varsinaista menettelyä, jos jompikumpi näistä vaikuttaa täytäntöönpanoon.
- Täytäntöönpanoasian sääntöjenmukaisuuden vaatima prosessinedellytys puuttuu, jolloin täytäntöönpano voidaan perua.
- Vastaja ei ole osallistunut menettelyyn, ja kyseessä on jokin siviiliprosessilain 696 §:n e kohdassa säädetyistä tilanteista (tiedoksianto ei ole tehty, tai tiedoksianto on pätemätön; tiedoksianto ei ole vastaajan tiedossa vastaajasta johtumattomasta syystä; vastinetta ei ole jätetty ylivoimaisen esteen vuoksi).
- Täytäntöönpantavaa velvoitetta ei ole vahvistettu, se ei ole erääntynyt eikä nettomääräinen, eikä näitä seikkoja ole määritetty täytäntöönpanon alkaessa.
- Täytäntöönpantava tuomio koskee asiaa, josta on olemassa aiempi oikeusvoimainen tuomio.
- Pääasian käsittelyn päättämisen jälkeen ilmenee tosiseikka, jonka vaikutuksesta velvoite lakkaa tai muuttuu, ja tämä voidaan osoittaa asiakirjatodistein. Oikeuden tai velvoitteen vanhentuminen voidaan todistaa millä tahansa keinolla.
- Hakijaan kohdistetaan vastasaatava tarkoituksena kuitata saatavat keskenään.
- Kun kyseessä on lausuman tai liiketoimen vahvistava tuomio, mikä tahansa kyseisen toimen pätemättömyys- tai kumoamisperuste.

Välimiesoikeuden ratkaisun täytäntöönpanossa voidaan vedota edellä mainittujen vastustusperusteiden lisäksi perusteisiin, joiden mukaisesti kyseinen ratkaisu voidaan kumota tuomioistuimessa. Tämä ei kuitenkaan rajoita vapaaehtoisesta välimiesmenettelystä annetun lain ([Lei da Arbitragem Voluntária](#)) säännösten soveltamista.

Ellei täytäntöönpano perustu tuomioon tai maksamismääräysvaatimukseen, johon on liitetty täytäntöönpanomääräys, edellä mainittujen, tuomioon perustuvan täytäntöönpanon vastustamisperusteiden lisäksi voidaan vedota mihin tahansa muihin perusteisiin, joihin voidaan vedota puolustauduttaessa tavanomaisessa tuomioistuinmenettelyssä.

Ulosmittauksen vastustaminen

Velallinen, hänen puolisonsa tai kolmas osapuoli voi vastustaa tietyn omaisuuden ulosmittausta seuraavissa tapauksissa.

Jos ulosmitattava omaisuus kuuluu velalliselle, velallinen voi vastustaa ulosmittausta jollakin seuraavista perusteista:

- Takavarikoitu omaisuus ei ole ulosmittauskelpoista tai ulosmittaus kohdistuu liian suureen osuuteen omaisuudesta.
- Ulosmittaus kohdistuu välittömästi omaisuuteen, jolla vastataan täytäntöönpantavasta velasta vain toissijaisesti.
- Ulosmittaus kohdistuu omaisuuteen, joka ei vastaa aineellisen oikeuden perusteella täytäntöönpantavaa velkaa ja johon toimeja ei pitäisi tämän vuoksi kohdistaa.

Jos ulosmittaus tai muu tuomioistuimen määräämä omaisuuden takavarikointiin tai luovutukseen liittyvä toimi loukkaa sellaisen omistajan, joka ei ole asianosainen, omistusoikeutta tai muuta oikeutta, joka on ristiriidassa toimen toteutuksen tai soveltamisalan kanssa, vahinkoa kärsinyt voi vedota tähän ja vastustaa täytäntöönpanoa kolmantena osapuolena.

Kolmannen osapuolen asemassa oleva puoliso voi ilman toisen puolison lupaa vastustaa täytäntöönpanoa ja puolustaa näin oikeuksiaan omaan ja yhteiseen omaisuuteen, johon ulosmittaus on epäasianmukaisesti kohdistettu.

Tämän järjestelyn perustana olevat lainsäädännökset esitetään edellä kysymykseen 1 annetussa vastauksessa.

Muutoksenhaku

Tavanomainen muutoksenhaku voi olla valitus (*recurso de apelação*), joka koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinten ratkaisuja, tai kassaatiovalitus (*recurso de revista*), joka esitetään korkeimmalle oikeudelle (*Supremo Tribunal de Justiça*). Täytäntöönpanomenettelyssä annettuja ratkaisuja koskevaan tavanomaiseen muutoksenhakuun sovelletaan tavanomaiseen menettelyyn sovellettavia säännöksiä.

Pääsääntöisesti tavanomainen muutoksenhaku on mahdollista vain, jos asian rahamääräinen arvo ylittää sille tuomioistuimelle asetetun rajan, jossa asia on ollut käsiteltävänä, ja jos muutoksenhaun kohteena olevasta ratkaisusta aiheutuu valittajalle menetys, jonka rahamääräinen arvo vastaa niin ikään yli puolta kyseiselle tuomioistuimelle asetetusta rahamääräisestä raja-arvosta. Portugalissa ylioikeudelle (*Tribunal da Relação*) asetettu raja on 30 000,00 euroa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle (*Tribunal de primeira instância*) 5 000,00 euroa.

Täytäntöönpanomenettelyyn kuuluu tiettyjä välitoimia, joita voidaan tarvittaessa toteuttaa tapauksen mukaan. Tällaisia ovat esimerkiksi täytäntöönpanon vastustamiseksi esitetty täytäntöönpanon lainvastaisuuteen tai velan olemassaolon kiistämiseen perustuva velallisen väite, ulosmittauksen vastustamiseksi esitetty takavarikoidun omaisuuden tai oikeuksien ulosmittauskelvottomuuteen perustuva velallisen tai kolmannen osapuolen väite tai saatavien tarkastaminen ja etuoikeusjärjestykseen asettaminen silloin, kun velkojilla on esinevakuuksia ulosmitattavaan omaisuuteen ja velkojat vaativat asianomaisten saatavien maksamista ulosmitattavasta omaisuudesta saatavalla tuotolla. Myös näistä välitoimista tehtyihin päätöksiin voi hakea muutosta edellä esitetyin edellytyksin.

Täytäntöönpanomenettelyssä voidaan tehdä valitus

- tuomarin esteellisyyden arviointia koskevasta päätöksestä
- tuomioistuimen ehdottoman toimivallan arviointia koskevasta päätöksestä
- asian käsittelyn keskeyttävästä päätöksestä
- jonkin perustelun tai todisteen esittämisen hyväksymistä tai hylkäämistä koskevasta päätöksestä
- sakon tai muun prosessuaalisen seuraamuksen määräävästä päätöksestä
- rekisteriin merkitsemistä tai rekisterimerkinnän perumista koskevasta päätöksestä
- lopullisen ratkaisun jälkeen tehdystä päätöksestä
- päätöksistä, joista valittaminen lopullista ratkaisua koskevalla muutoksenhauulla olisi täysin hyödytöntä
- päätöksistä, joissa määrätään täytäntöönpanon lykkäämisestä, päättymisestä tai peruuttamisesta
- päätöksistä, jotka koskevat omaisuuden myynnin peruuttamista
- päätöksistä, jotka koskevat etuoikeuden tai lunastusoikeuden käyttöä
- täytäntöönpanohakemuksen alustavaa - myös osittaista - hylkäämistä koskevasta päätöksestä
- täytäntöönpanohakemuksen hylkäävästä päätöksestä.

Kassaatiovalitus voidaan tehdä

- ylioikeuden tuomiosta, joka on annettu maksukyvyttömyysmenettelyjä koskevassa muutoksenhakuasiassa, jossa ei ole kyse pelkästä matemaattisesta laskelmasta, saatavien tarkastamisesta ja etuoikeusjärjestykseen asettamisesta eikä täytäntöönpanon vastustamisesta.
- Lisäksi joissakin tapauksissa on aina mahdollista valittaa korkeimpaan oikeuteen.

Täytäntöönpanotapausten muutoksenhakua koskevista säännöistä säädetään siviiliprosessilain 852-854 §:ssä. Lakiin voi tutustua portugaliksi täällä: [Código de Processo Civil](#).

6 Sovelletaanko täytäntöönpanoon mitään rajoituksia, esimerkiksi velallisen suoja koskevien sääntöjen tai määräaikojen perusteella?

Kyllä, velallisen suojaan liittyy rajoituksia. Osa rajoituksista koskee ulosmittausta, ja osa täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista perustuu määräaikoihin.

Velallisen suojaan liittyvät ulosmittauksen rajoitukset koskevat velallisen tietyn omaisuuden kuulumista ehdottoman ulosmittauskiellon piiriin, tietyn ehdoin sovellettavan ulosmittauskiellon piiriin tai osittaisen ulosmittauskiellon piiriin. Näiden lisäksi on kaksi muutakin rajoitusta: Toinen rajoituksista liittyy aviopuolisoiden yhteisen omaisuuden suojeluun, kun täytäntöönpano kohdistuu vain toiseen puolisoon. Toinen rajoituksista perustuu puolestaan suhteellisuusperiaatteeseen. Sen mukaan ulosmittaus saa kohdistua vain siihen omaisuuteen, joka tarvitaan täytäntöönpanotavan velan täyttämiseen ja täytäntöönpanokulujen kattamiseen.

Myös ajan kulumisen voi rajoittaa täytäntöönpanoa oikeuden vanhentumisen tai menettämisen vuoksi. Kun asianomaiset määräajat ovat kuluneet, täytäntöönpanotava oikeus lakkaa.

Seuraavaksi käydään läpi, miten nämä velallisen suojeluun ja määräaikojen kulumiseen liittyvät rajoitukset toimivat käytännössä.

Ehdottoman ulosmittauskiellon piiriin kuuluva omaisuus

Erityismääräyksen nojalla ulosmittaamatta jätettävien varojen lisäksi ulosmittauskiellon piiriin kuuluvat seuraavat varat:

- jakamattomat esineet tai oikeudet
- valtion ja muiden julkisoikeudellisten oikeushenkilöiden julkinen omaisuus;
- esineet, joiden takavarikointi olisi vastoin hyvää tapaa tai jolle ei ole taloudellista perustetta vähäisen myyntiarvon vuoksi;
- esineet, jotka on tarkoitettu erityisesti julkiseen uskonnonharjoittamiseen;
- hautamuistomerkit;
- liikuntavammaiselle välttämättömät tai sairaanhoitoon käytettävät välineet ja laitteet.

Tietyn ehdoin ulosmittauskiellon piiriin kuuluvat varat

- Ulosmittauskiellossa ovat valtion tai muiden julkisoikeudellisten oikeushenkilöiden, julkisista rakennusurakoista tai julkisen palvelun velvoitteista vastaavien yhteisöjen tai erityistä yleishyödyllistä tehtävää hoitavien julkisen palvelun oikeushenkilöiden omaisuus, paitsi silloin kun täytäntöönpanon kohteena on reaalivakuuksin taatun velan maksu.
- Ulosmittauskiellossa ovat myös työnteossa tarvittavat laitteet ja velallisen ammatinharjoittamiseen tai ammatilliseen koulutukseen tarvittavat välineet, paitsi jos velallinen osoittaa esineet ulosmittattaviksi, täytäntöönpanon tarkoituksena on kyseisen omaisuuden hankintahinnan tai korjauskulujen maksaminen tai ulosmittattava omaisuus liittyy liiketoimintaan.
- Ulosmittauskiellossa ovat myös kotitaloudelle välttämättömät esineet, jotka sijaitsevat velallisen pysyvässä kodissa, paitsi jos täytäntöönpanon tarkoituksena on mainitun esineen hankintahinnan tai korjauskulujen maksaminen.

Ulosmittauskiellon piiriin osittain kuuluvat varat

- Ulosmittauskiellon piiriin kuuluu kaksi kolmasosaa nettotuloista, palkasta, säännöllisesti maksetusta eläkkeestä tai muusta sosiaalietuudesta, vakuutuksesta, tapaturmakorvauksesta tai elinkorosta tai jostakin muusta samankaltaisesta toimeentuloturvasta.
- Edellä mainittujen tulojen nettomäärän laskennassa otetaan huomioon vain lakisääteiset vähennykset bruttomäärästä.
- Ulosmittauskieltoon sovelletaan ylärajaa, joka vastaa kolmea kansallista minimipalkkaa kunakin ulosmittauspäivänä, ja alarajaa – silloin kun ulosottovelallisen ei ole muita tuloja – joka vastaa yhtä kansallista minimipalkkaa.
- Edellä mainittuja rajoituksia ei sovelleta, kun täytäntöönpanotava saatava on elatusapua. Tällöin ulosmittauskielto koskee määrää, joka vastaa kansaneläkettä.
- Jos ulosmittauksen kohteena ovat rahavarat tai pankkitalletukset, ulosmittauskielto koskee kansallista

minimipalkkaa vastaavaa määrää tai elatusvelvollisuuden kohdalla kansaneläkettä vastaavaa määrää. (Tätä ulosmittauskieltoa ei voida yhdistää edellä ensin mainittuun osittaiseen ulosmittauskieltoon.)

- Arvioituaan täytäntöönpantavien saatavien määrän ja luonteen sekä ulosottovelallisen ja hänen perheensä tarpeet, tuomioistuimien voi poikkeuksellisesti velallisen pyynnöstä vähentää kohtuulliseksi katsomakseen ajaksi tulojen ulosmitattavaa osaa. Velallinen voidaan vapauttaa jopa kokonaan ulosmittauksesta kuitenkin enintään vuodeksi.

Rahasummien tai pankkitalletusten ulosmittauskielto

Rahasumma tai pankkitalletus, joka johtuu ulosmittauskiellon piiriin kuuluvan saatavan täyttämisenestä, on ulosmittauskiellossa samoin edellytyksin kuin alkuperäinen saatava.

Yhteisomistuksessa olevan omaisuuden ulosmittauksen rajoitukset täytäntöönpanon kohdistuessa vain toiseen puolisoon

- Jos aviopuolisojen yhteistä omaisuutta ulosmitataan täytäntöönpanoasiassa, joka koskee vain toista puolisoa, silloin kun velallisella ei ole riittävästi omaisuutta, ulosottovelallisen puolisoilla on 20 vuorokautta aikaa hakea omaisuuden ositusta tai liittää hakemukseen todistus siitä, että ositushakemus on vireillä. Jos näin ei menetellä, täytäntöönpano kohdistuu yhteiseen omaisuuteen.
- Täytäntöönpano keskeytetään ositushakemuksen tai todistuksen perusteella, kunnes ositus on suoritettu. Jos ulosmitattu omaisuus ei tämän vuoksi kata täytäntöönpantavaa määrää, voidaan ulosmitata muuta omaisuutta. Aiemmin ulosmitattu omaisuus pysyy ulosmitattuna uuteen takavarikkoon asti.

Ulosmitattavaa omaisuutta ja ulosmittauksen rajoituksia koskevista yleisistä säännöistä säädetään [Código de Processo Civil](#) 735–747 §:ssä.

Suhteellisuusperiaatteen asettamat ulosmittauksen rajoitukset

Ulosmittaus rajoitetaan siihen omaisuuden määrään, joka on tarpeen täytäntöönpanotavan velan maksamiseksi ja ennakoitavissa olevien täytäntöönpanokulujen kattamiseksi. Ulosmittauksen suorittamisesta johtuvien täytäntöönpanokulujen oletetaan olevan (myöhempiä realisointitoimia huomioon ottamatta) 20 prosenttia täytäntöönpanon arvosta, jos asia alittaa kyseisen alueen alioikeudelle (*Tribunal da Comarca*) asetetun rahamääräisen raja-arvon; 10 prosenttia, jos se ylittää kyseisen rahamääräisen raja-arvon, mutta on alle neljä kertaa ylioikeudelle (*Tribunal da Relação*) asetetun raja-arvon, ja 5 prosenttia, jos se ylittää viimeksi mainitun arvon. Alioikeuden rahamääräinen raja-arvo on 5 000,00 euroa, ja ylioikeuden 30 000,00 euroa (vuonna 2021, jolloin tämä tietosivu on päivitetty). Rahamääräisistä raja-arvoista säädetään 26. elokuuta 2013 annetun lain (*Lei*) 62/2013 44 §:ssä, joka on saatavana portugalkiksi täällä: [linkki](#).

Vanhentumisajan kulumisesta johtuvat täytäntöönpanon rajoitukset

Pääsääntöisesti oikeudet, joista asianosaiset voivat päättää vapaasti, vanhentuvat, ellei niitä käytetä tietyn laissa säädetyn ajan kuluessa.

Tuomioistuimien ei voi asettaa vanhentumisaikaa viran puolesta. Tämä edellyttää, että oikeuden käyttäjä, hänen edustajansa tai vajaavaltaisen henkilön kohdalla syyttäjä (*Ministério Público*) vetoaa tähän tuomioistuimessa tai tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä.

Jos vanhentumisaika on umpeutunut, edunsaajalla (velallisella) on mahdollisuus kieltäytyä täyttämästä suoritetta tai vastustaa millä tahansa tavalla vanhentuneen oikeuden käyttöä. Jos velallista vastaan on haettu täytäntöönpanoa, velallinen voi vastustaa täytäntöönpanoa asian vanhentumiseen vetoamalla. Täytäntöönpanon vastustamisen määräaika on 20 päivää tiedoksiannosta.

Velallinen ei voi kuitenkaan vaatia vanhentuneen veloitteen täyttämiseksi omasta aloitteestaan antamiensa suoritteiden palauttamista, vaikkei olisi ollut tietoinen vanhentumisesta. Tätä järjestelyä voidaan soveltaa vanhentuneen oikeuden täyttämiseen missä tahansa muodossa, sekä kyseisen oikeuden vahvistamiseen tai vakuuksien antamiseen.

Velallisen muut velkojat ja kolmannet osapuolet, joilla on laillinen intressi asiassa, voivat vedota oikeuden vanhentumiseen täytäntöönpanon hakijaa vastaan, vaikka velallinen ei siihen vetoaisi. Jos velallinen ei vetoa vanhentumiseen, velallisen muut velkojat voivat kuitenkin vedota vanhentumiseen vain, jos

siviililainsäädännössä säädetyt actio pauliana -kanteen edellytykset täyttyvät.

Jos vastaajana oleva velallinen ei vetoa vanhentumiseen ja tuomitaan, tuomion oikeusvoima ei vaikuta velallisen velkojien vahvistettuun oikeuteen.

Tavanomainen vanhentumisaika on 20 vuotta, mutta myös lyhemmistä vanhentumisajoista on säädetty.

Viiden vuoden vanhentumisaika koskee seuraavia:

- elinkorot
- vuokratulot, vaikka kyseessä olisi kertaluonteinen maksu
- vuosivuokrat
- sopimukseen tai lainsäädäntöön perustuvat korot, myös bruttomääräiset, sekä yritysten osingot
- korkojen kanssa maksettavat poistot
- erääntyneet elatusmaksut
- kaikki muut säännöllisin väliajoin uusiutuvat suoritteet.

Laissa säädetään veloitteen täyttymistä koskevaan oletukseen perustuvista vanhentumisajoista seuraavissa tapauksissa:

- Kuuden kuukauden kuluttua vanhentuvat majoitus- ja ravintolapalveluita tarjoavien liikkeiden saatavat, jotka liittyvät näiden tarjoamaan majoitukseen sekä ruokaan ja juomaan. Kahden vuoden kuluttua vanhentuvat kuitenkin seuraavassa luetellut saatavat.
- Kahden vuoden kuluttua vanhentuvat majoituspalveluita tai majoitus- ja ravintolapalveluita opiskelijoille tarjoavien liikkeiden saatavat sekä opetus- ja koulutuslaitosten, sosiaalihuollon laitosten ja hoitolaitosten saatavat, jotka liittyvät niiden tarjoamiin palveluihin.
- Kahden vuoden kuluttua vanhentuvat kauppiaiden saatavat, jotka liittyvät muille kuin kauppiaille myytyihin tavaroihin ja muuhun tarkoitukseen kuin kaupankäyntiin myytyihin tavaroihin, sekä teollisuustoimintaa ammatikseen harjoittavien saatavat, jotka liittyvät tavaroiden tai tuotteiden toimitukseen, työsuoritteisiin tai näihin liittyviin liiketoimiin (aiheutuneet menot mukaan lukien), ellei suorite ole tarkoitettu velallisen teollisen toiminnan harjoittamiseen.
- Kahden vuoden kuluttua vanhentuvat vapaan ammatin harjoittamiseen ja näihin liittyvien kulujen korvauksiin perustuvat saatavat.

Siviililain mukaiseen vanhentumisaikaan, joka perustuu veloitteen täyttymistä koskevaan oletukseen, sovelletaan seuraavia sääntöjä:

- Oletus veloitteen täyttymisestä määräajan kuluttua voidaan kumota ainoastaan alkuperäisen velallisen tunnustuksella tai sen henkilön tunnustuksella, jolle velka on siirtynyt perimyksen vuoksi.
- Tuomioistuimen ulkopuolella annettu tunnustus on pätevä vain kirjallisena.
- Velka katsotaan tunnustetuksi, jos velallinen kieltäytyy antamasta valaehtoista lausumaa tuomioistuimessa tai toteuttaa tuomioistuimessa toimia, jotka ovat ristiriidassa täyttämistä koskevan oletaman kanssa.

Tuomiossa tai täytäntöönpanoperusteessa vahvistettujen oikeuksien vanhentuminen tapahtuu seuraavasti:

- Oikeuteen, jonka vanhentumisaika – myös veloitteen täyttymistä koskevaan oletukseen perustuva vanhentumisaika – on laissa säädetyn mukaisesti tavanomaista lyhempi, sovelletaan tavanomaista vanhentumisaikaa, jos se on hyväksytty oikeusvoimaiseksi tulleessa tuomiossa tai muussa täytäntöönpanoperusteessa.
- Jos tuomiossa tai muussa täytäntöönpanoperusteessa mainitaan kuitenkin suoritteista, jotka eivät ole vielä erääntyneet, vanhentumisaika säilyy näiden osalta tavanomaista lyhempanä.

Siviililain säännöksissä säädetään vanhentumisajan kulumisen alkamisesta, lykkäämisestä ja keskeytymisestä. Kun lykkäämisen perusteet (esim. alaikäisyys, asepalvelus, ylivoimainen este, velvollisen rikkomus) täyttyvät, vanhentumisaika ei ala kulua eikä kulu. Kun keskeytymisen edellytykset täyttyvät, kulunutta vanhentumisaikaa ei oteta enää huomioon, vaan uusi vanhentumisaika alkaa kulua alusta.

Velkoja voi halutessaan keskeyttää vanhentumisajan kulumisen käyttämällä jotakin seuraavista keinoista:

- Tuomioistuimen suorittama tiedoksianto kaikista toimista, joista ilmenee suoraan tai välillisesti aikomus käyttää oikeutta missä tahansa menettelyssä, johon kyseinen toimi kuuluu, ja vaikka tuomioistuimella ei olisi toimivaltaa asiassa.

Ellei tiedoksiantoa suoriteta viiden päivän kuluessa sen vaatimisesta hakijasta johtumattomista syistä, katsotaan vanhentumisajan kulumisen keskeytyvän viiden päivän kuluttua.

Tiedoksiannon kumoaminen ei estä edellisissä kohdissa tarkoitettua keskeytymistä.

Tätä sääntöä sovellettaessa tiedoksiantoon voidaan rinnastaa mikä tahansa tuomioistuimen muu toimenpide, jolla annetaan toimesta tieto asianomaiselle, jota vastaan kyseistä oikeutta voidaan käyttää.

- Välimiesoikeudessa aikaan saatu sovintoratkaisu keskeyttää vanhentumisajan kulumisen vaaditun oikeuden osalta.
- Henkilö vahvistaa asianomaisen oikeudenhaltijan edessä oikeuden, jota voidaan käyttää häntä itseään vastaan.
- Hiljainen vahvistaminen on pätevä vain, jos se perustuu tämän yksiselitteisesti ilmaiseviin tosiseikkoihin.

Vanhentumisajan kulumisen keskeytymisellä on seuraavat vaikutukset (ellei laissa säädetä nimenomaisesti toisin):

- Keskeytymistä ennen kulunutta aikaa ei oteta lainkaan huomioon.
- Uusi vanhentumisaika alkaa kulua keskeyttämiseen johtaneesta toimesta lähtien.
- Uuteen vanhentumisaikaan sovelletaan alkuperäistä vanhentumisajan mitta.

Oikeuden menetyksestä johtuvat täytäntöönpanon rajoitukset

Jos oikeus on käytettävä lain mukaan tai osapuolten tahdosta tietyn määräajan kuluessa, sovelletaan oikeuden menetystä koskevia sääntöjä, ellei laissa viitata nimenomaisesti vanhentumisaikaan.

Oikeuden menetyksen estää vain laissa tai sopimuksessa määrätyn ajan kuluessa toteutettu toimi, jolle annetaan laissa tai sopimuksessa tällainen estävä vaikutus. Jo pelkkä vahvistus- tai täytäntöönpanokanteen nostaminen estää oikeuden menetyksen, ilman että haastetiedoksianto velalliselle on tarpeen. Kun määräaika on vahvistettu sopimuksessa tai asianosaisten vapaasti päätettävissä olevaa oikeutta koskevassa oikeussäännössä, oikeuden menetyksen estää myös se, että asianosainen, jota vastaan oikeutta on määrä käyttää, vahvistaa kyseisen oikeuden.

Oikeuden menetyksestä koskevan määräajan kulumisen alkaminen ei keskeydy eikä sitä keskeytetä muutoin kuin laissa säädetyissä tapauksissa. Jos laissa ei säädetä muusta ajankohdasta, määräaika alkaa kulua siitä ajankohdasta, jona oikeus on tullut laillisesti käytettäväksi.

Tuomioistuin tutkii oikeuden menetyksen viran puolesta, ja siihen voidaan vedota missä tahansa menettelyn vaiheessa, jos kyseessä ovat asianosaisten vapaasti päätettävissä olevat oikeudet. Jos kyseessä ovat asianosaisten vapaasti päätettävissä olevat oikeudet, joiden perusteella täytäntöönpanomenettely voidaan käynnistää, oikeuden menetyksestä hyötyvän asianosaisten (useimmiten velallisen) on vedottava oikeuden menetykseen.

Vanhentumista ja oikeuden menettämistä koskevien määräaikaisten kulumisen laskemisesta ja vaikutuksista säädetään siviililain (*Código Civil*) 309–340 §:ssä, jotka ovat saatavana portugalkiksi [täällä](#).

Huomautus:

Näillä tietosivuilla esitetyt tiedot eivät sido siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston yhteyspisteitä, tuomioistuimia tai muita laitoksia tai viranomaisia. Ne eivät korvaa voimassa olevaan lainsäädäntöön perehtymistä. Tietoja päivitetään säännöllisesti muun muassa oikeuskäytännön kehittymisen myötä.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

■ Päivitetty viimeksi: 20/12/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.